

Det er alene forhold i »den statslige forvaltning«, som en undersøgelseskommission efter lovforslaget kan anmodes om at undersøge. Udtrykket »den statslige forvaltning« omfatter bl.a. departementer, direktorater og styrelser samt lokale og regionale statslige organer. Udtrykket omfatter endvidere nævn og råd og særlige forvaltningssubjekter.

Udenfor vil falde undersøgelse af forhold i den kommunale forvaltning, herunder i kommuner og amtskommuner, og undersøgelse af statslige aktieselskaber m.v. Det kan næppe afvises, at den foreslåede undersøgelsesordning kan være egnet i forhold til nogle af disse organer, f.eks. nogle af de statslige aktieselskaber, men udvalget har allerede under hensyn til sit kommissorium ikke ment at burde forfølge dette spørgsmål nærmere.

Der kan ikke opstilles nærmere betingelser for iværksættelse af en undersøgelse ved en undersøgelseskommission. Vurderingen er i sagens natur meget skønspregt, og vurderingen har typisk en politisk baggrund.

En undersøgelseskommission bør ikke nedsættes, hvis forholdene kan belyses tilfredsstillende af ordinære, faste undersøgelsesorganer. En undersøgelseskommission bør heller ikke nedsættes, hvis der allerede må antages at foreligge tilstrækkeligt grundlag for at rejse eller indlede disciplinærfølgning mod bestemte personer. Nedsættelse af en undersøgelseskommission bør endvidere forbeholdes sager af alment vigtig betydning. Der henvises til kapitel 2, afsnit 3.5.5.

Til stk. 2

I bestemmelsen fastsættes det, at justitsministeren skal udpege den eller de personer, der skal være medlemmer af undersøgelseskommissionen.

Hvis undersøgelseskommissionen skal bestå af flere medlemmer, skal justitsministeren udpege kommissionens formand. Herom henvises til bemærkningerne til § 2.

Justitsministeren skal ved udpegningen af undersøgelseskommissionens medlemmer sikre sig, at de pågældende har de fornødne faglige kvalifikationer til at udføre opgaven på et højt niveau. Justitsministeren skal endvidere sikre sig, at undersøgelseskommissionen bliver sammensat på den måde, der er fastsat i § 2, og at medlemmerne m.v. opfylder de habilitetskrav, der er fastsat i § 3.

Justitsministeren kan ikke pålægge nogen at forestå en undersøgelse ved en undersøgelseskommission. Det er således frivilligt, om nogen vil udføre opgaven.

Vederlæggelsen af undersøgelseskommissionens medlemmer, den person, der udpeges efter stk. 3, og kommissionens øvrige medhjælpere, jf. stk. 4, fastsættes af Justitsministeriet efter nærmere drøftelse med Finansministeriet.

Til stk. 3

I bestemmelsen fastsættes det, at justitsministeren skal udpege en person, der i overensstemmelse med undersøgelseskommissionens bestemmelser skal tilrettelægge og foretage afhøringer i kommissionen eller i retten. Den pågældende, der hidtil er betegnet »det offentliges repræsentant«, bør benævnes »udspørgeren«, jf. kapitel 2, afsnit 3.5.2.2.

Det forudsættes, at justitsministeren drøfter spørgsmålet om, hvem der bør udpeges som udspørger, med undersøgelseskommissionens formand. Dette svarer til den fremgangsmåde, der er blevet fulgt ved udpegning af »det offentliges repræsentant« i forbindelse med nedsættelsen af en undersøgelsesret. Den pågældende udspørgers opgave skal – som det fremgår af bestemmelsen – være at tilrettelægge og foretage afhøringer i kommissionen og i retten. Arbejdet skal ske i overensstemmelse med undersøgelseskommissionens bestemmelser. Heri ligger, at arbejdet sker på kommissionens ansvar og under kommissionens instruktion.

Udspørgeren skal under sit arbejde – på samme måde som undersøgelseskommissionen – anvende et objektivitetsprincip, jf. herved retsplejelovens § 96, stk. 2.

Udspørgeren skal således medvirke til undersøgelse og klarlæggelse af alle de forhold, som har betydning for undersøgelseskommissionens udførelse af sine opgaver, jf. § 4. Det gælder, uanset om de pågældende forhold må antages at være til skade eller til gunst for de involverede personer.

Til stk. 4

Efter bestemmelsen skal justitsministeren sikre sig, at undersøgelseskommissionen har den nødvendige sekretariatsbistand og anden praktisk bistand til sin rådighed.

Justitsministeren skal sørge for, at der stilles personer til rådighed, der kan udføre skrive- og andet forefaldende arbejde for kommissionen.

Justitsministeren skal endvidere sørge for, at der i sekretariatet indgår personer, der har den nødvendige faglige uddannelse, f.eks. juridisk, økonomisk eller politologisk uddannelse.

Det forudsættes, at justitsministeren på samme måde som ved udpegning af udspørgeren drøfter